

Posudek školitele na disertační práci PhDr. Přemysla Houdy: *Folk jako společenský fenomén v čase tzv. normalizace.* Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav politologie, Praha 2003, 170 rkp. s.

Cílem předložené disertační práce nebyla analýza i interpretace folku, folkové hudby z hudebního, muzikologického hlediska, ale autorovi šlo o prozkoumání z hlediska společenského působení, tzn. jak tato hudba rezonovala ve společnosti v období tzv. normalizace. Už samo téma si zcela jistě zaslouží pozornost a je jen s podivem, že se fenoménu folk nikdo z historiků dosud nevěnoval. Z tohoto hlediska je práce P. Houdy průkopnickou a je jen dobře, že se autor rozhodl pokračovat ve své práci, kterou započal již úspěšným obhájením diplomové práce s tématem mapující sdružení písničkářů Šafrán.

Přemysl Houda ve své disertační práci využil pestrou škálu různých pramenů z provenience SÚA, AHMP, ABS, ale rovněž archivů soukromých. Odbornou literaturu využil především k citaci rozličných norem, zákonů, vyhlášek a metodických pokynů vztahujících se k danému tématu. Autor rovněž využil metody orální historie k pořízení rozhovorů se samotnými písničkáři, organizátory koncertů, hudebními publicisty a tehdejšími fanoušky.

P. Houda využívá všech metod historické práce a to velmi kritickým způsobem, kvitují jak se postavil k problematice materiálů Stb, které nepovažuje za jediný zdroj hodnocení minulosti, resp., že se nezaměřil na dnes populární (avšak velmi sporné a nevědecké) „hon na agenty“. Jak je u takové kvalifikační práci podmínkou snaží se autor poctivě a seriózně odhalovat systémové změny a přístupy v různých obdobích.

Celá práce je přehledně a logicky členěna, jako školitel pokládám za stěžejní především 3 kapitoly: *Limity folku v době tzv. Normalizace – Šafrán, Sekce mladé hudby a konečně „Problém“ Jaromír Nohavica.* Tímto výčtem nechci jakkoli naznačovat, že předchozí kapitoly by byly méně přínosné, avšak uvedené kapitoly patří jak svým pojetím, tak značnou informativní hodnotou ke skutečnému vrcholu doktorské práce. Na tomto místě bych měl pouze jednu mírně kritickou poznámku. Ač jsou kapitoly *Ideologický boj proti hudebním žánrům v ČSSR po únoru 1948 a Legislativní úprava hudební oblasti po únoru 1948* rozhodně přínosné, jsou v poměru k stěžejní probírané otázce, tj. folku, zbytečně rozsáhlé, popisující i jiné formy hudby, především rokenrol ale i jazz, a rovněž období které se období „normalizace“ poněkud vzdálené. Samozřejmě, že jsem si vědom jasné souvislosti, a to jak v různých druzích a formách hudby, která byla podobně jako folk proskribována, resp. s období, na které „normalizace“ navazuje, avšak obě kapitoly mohly být podstatně kratší,

spíše zpracované jako přehledové podkapitoly. Takto vyznívají spíše jako druhý paralelní výzkum vedle probíraného folku. Na tento fakt upozorňuji neupozorňuji proto, že bych chtěl disertační práci P. Houdy jakkoli problematizovat, ale naopak proto, že předpokládám, že autor bude chtít, podobně jako tomu bylo u publikování jeho diplomové práce o Šafránu, práci znovu vydat knižně (což mimochodem vřele doporučuji). Tuto poznámku tak vznáším proto, aby jí autor při další práci zvážil. Konec konců diskuse o takto široce vystavěném „úvodu“ se může stát jedním z bodů obhajoby autorovy disertační práce.

Za velmi šťastné považuji ukotvení folku v rámci jeho mezinárodního působení a především jeho kořenů v USA a rovněž naznačení jeho přesahu k náboženským otázkám, ale i k společensky citlivým tématům. Protože folk akcentuje (na rozdíl od rocku) spíše text, slovo považuji za šťastnou i kapitolu *Funkce slova ve folkových písních* a rozbor cca 40 textů. Autor zde názorně ukazuje, jak, kam a konečně na koho se texty folkařů obracely a jaká společenská témata v tom kterém časovém období mezi fanoušky folkové hudby rezonovala. Jak autor správně píše: „...folk v porovnání s alternativními hudebními žánry (punk, nová vlna atd.) působil kultivovaněji, de facto intelektuálněji a paradoxně – přes mnohem výraznější političnost textů – přijatelněji pro rozhodující mocenské instituce“. Za velmi přínosné pokládám zpracování jednotlivých zásahů VB, StB proti folku. V přístupu represivních orgánů tak nebyl velký rozdíl oproti zásahům proti rocku, punku, nové vlně atd. (viz Vaněk, M. *Byl to jenom Rock'n'roll?*, 2010).

Jak jsem výše uvedl za nejzajímavější kapitoly považuji tři poslední. Přemysl Houda zde velmi plasticky dokládá, jak se „subkultura folkařů“ vyvíjí a to od sdružení Šafrán, které bylo násilně rozpuštěno, kde zjevně zasahovala StB, ale kdy trvalo určitý čas, než došlo k jeho rozpuštění, i díky nedokonalé legislativě autoritativního režimu, přes Sekci mladé hudby, která působila zcela legálně, jakožto součást Svazu hudebníků ČSR, a která v průniku nezávislých folkových aktivit došla o poznání dál, než tomu bylo u Šafránu.

Kapitola o J. Nohavicovi zase přináší jiný, spíše esejisticky zpracovaný pohled na „barda“ čs. folku se všemi peripetemi jeho životního osudu. Oceňuji zde především nejen etický, ale rovněž profesionální přístup historika P. Houdy, který ani v tak ožehavé otázce neskouzl k planému moralizování či „plakátovému vidění“ této hudební ikony.

Disertační práce PhDr. Přemysla Houdy překračuje podle mého soudu v mnoha směrech obvyklý průměr, považuji ji za nesmírně cennou původní autorskou studii. Přitom se zde nejedná o „pouze“ folkový či hudební rozměr, neboť autor dokázal výsledky svého bádání zařadit do celospolečenského kontextu uvedeného období tzv. normalizace v

Československu. Disertační práce tak jednoznačně přispívá k hlubšímu poznání a pochopení tzv. normalizace, tedy období, o kterém mnozí tvrdí, že bylo „bezdějinné“, „šedé“, „bez pohybu“ atd. Přemysl Houda takto černobílé a zkratkovití hodnocení, i když to nebylo zřejmě záměrem práce, vyvrací.

Ze všech uvedených důvodů **d o p o r u ě u j i** předloženou disertační práci k obhajobě. Autorovi gratuluji k výbornému počinu a přeji mu hodně úspěchů v dalších vědeckých aktivitách.

Prof. PaedDr. et Mgr. Miroslav Vaněk, Ph.D.

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i.